

ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM STARIJIH OSOBA – MOŽE LI SE DUGOROČNO PREDVIDJETI?

**Prof. dr. sc. JASMINKA DESPOT LUČANIN
HRVATSKI STUDIJI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

UVOD

- **ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM** - KOGNITIVNI PROCES KOJIM OSOBA PROCJENJUJE OPĆU KVALITETU ŽIVOTA PREMA VLASTITIM KRITERIJIMA.

- SADRŽI KOGNITIVNU I AFEKTIVNU DIMENZIJU

(DIENER I SUR., 1985; KALITERNA LIPOVČAN I PRIZMIĆ LARSEN, 2006)

- JEDAN OD POKAZATELJA PSIHOLOŠKE PRILAGODBE STARENJU,

- POVEZANO I SA ZDRAVLJEM OSOBE.

(BALTES & BALTES, 1990; GUTIERREZ, TOMAS, GALIANA, SANCHO I CEBRIA, 2013)

ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM, ZDRAVLJE I DULJINA ŽIVOTA

- **PUTEVI POVEZANOSTI:**

- **1. POZITIVNE EMOCIJE**

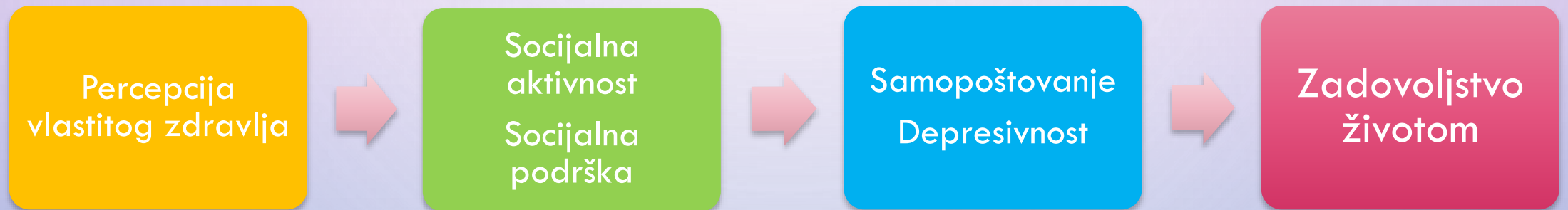
- POTIČU AKTIVNIJI NAČIN ŽIVOTA I POVEĆAVAJU MOTIVACIJU ZA BRIGU O SEBI (SCHEIER & CARVER, 1992).

- POVEZANE S BOLJIM NAČINIMA SUOČAVANJA I SA SOCIJALNIM AKTIVNOSTIMA, ŠTO JE POVEZANO S DULJINOM ŽIVOTA STARIJIH OSOBA (LYYRA, TÖRMÄKANGAS, READ, RANTANEN I BERG, 2006)

- **2. PSIHOFIZIOLOŠKE POJAVE**, OSOBITO KARDIOVASKULARNE I IMUNOLOŠKE REAKCIJE (FRIEDMAN, 2000)

PREDIKTORI ZADOVOLJSTVA ŽIVOTOM

- Utvrđeni transverzalnim istraživanjima:

- Longitudinalni prediktori: tjelesni, socijalni ili psihički - nedovoljno poznati

CILJ

Ispitati može li se procjenom nekih psihosocijalnih čimbenika dugoročno predvidjeti zadovoljstvo životom starijih osoba koje žive u ustanovi.

Promatrani psihosocijalni čimbenici – povezani s mogućim opadanjem funkcija u starosti.

Zahtijevaju prilagodbu funkcioniranja u procesu starenja (SOC Model, Baltes, 1997.)

METODA

11 domova za starije u Zg

- Ispitani:
- 2008. N=561
- 2010. N=410
- 2016. N=167

Spol

- 33 M (20%)
- 134 Ž (80%)

Dob

- 2008.: 62-93 (prosjeak: 77)
- 2016.: 69-100 (prosjeak: 84,5)

- Pokretni i ne-dementni, dobrovoljno uključeni
- Strukturirani intervju, individualno, u ustanovi

VARIJABLE

Mjereno 2008, 2010. i 2016.

- Sociodemografski podaci (*dob, spol, obrazovanje*),
- Subjektivno zdravlje; Funkcionalna sposobnost
- Kognitivne funkcije
- Socijalna podrška; Socijalna participacija

Mjereno 2008. i 2016.

- Depresivnost

Mjereno 2016.

- Zadovoljstvo životom

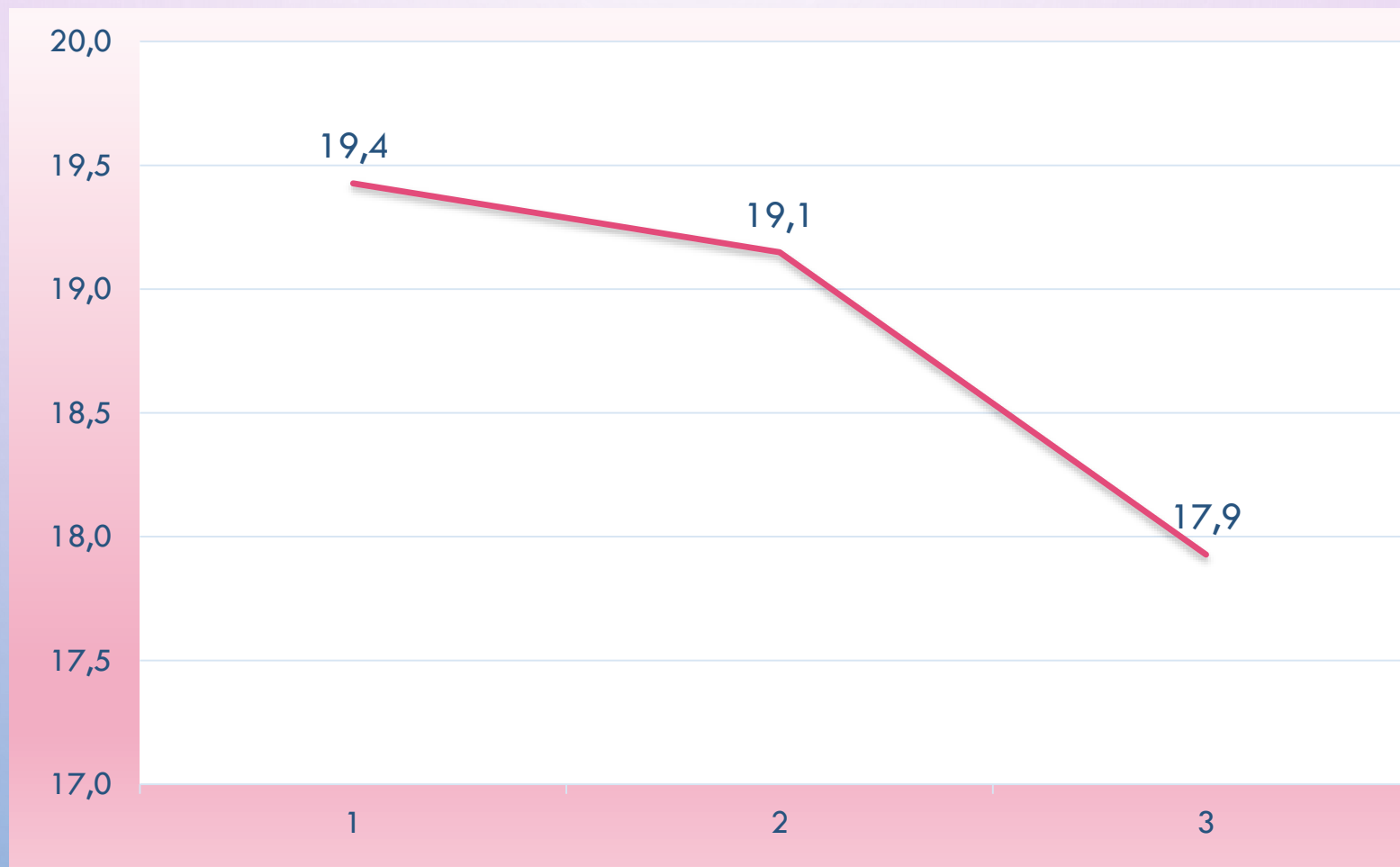
Zadovoljstvo životom	1	2	3
Osjećate li se usamljeno?	Često	Ponekad	Nikad
Osjećate li se kao da ste nepotrebni?	Često	Ponekad	Nikad
Nedostaje li vam društvo?	Često	Ponekad	Nikad
Jeste li umorni od života?	Često	Ponekad	Nikad
Jeste li zabrinuti za budućnost?	Često	Ponekad	Nikad
Jeste li zadovoljni odnosima s ljudima?	Uglavnom nisam	Ponekad	Uglavnom jesam
Jeste li zadovoljni svojim sadašnjim financijskim - materijalnim položajem?	Uglavnom nisam	Ponekad	Uglavnom jesam
Jeste li zadovoljni svojim sadašnjim životom?	Uglavnom nisam	Ponekad	Uglavnom jesam

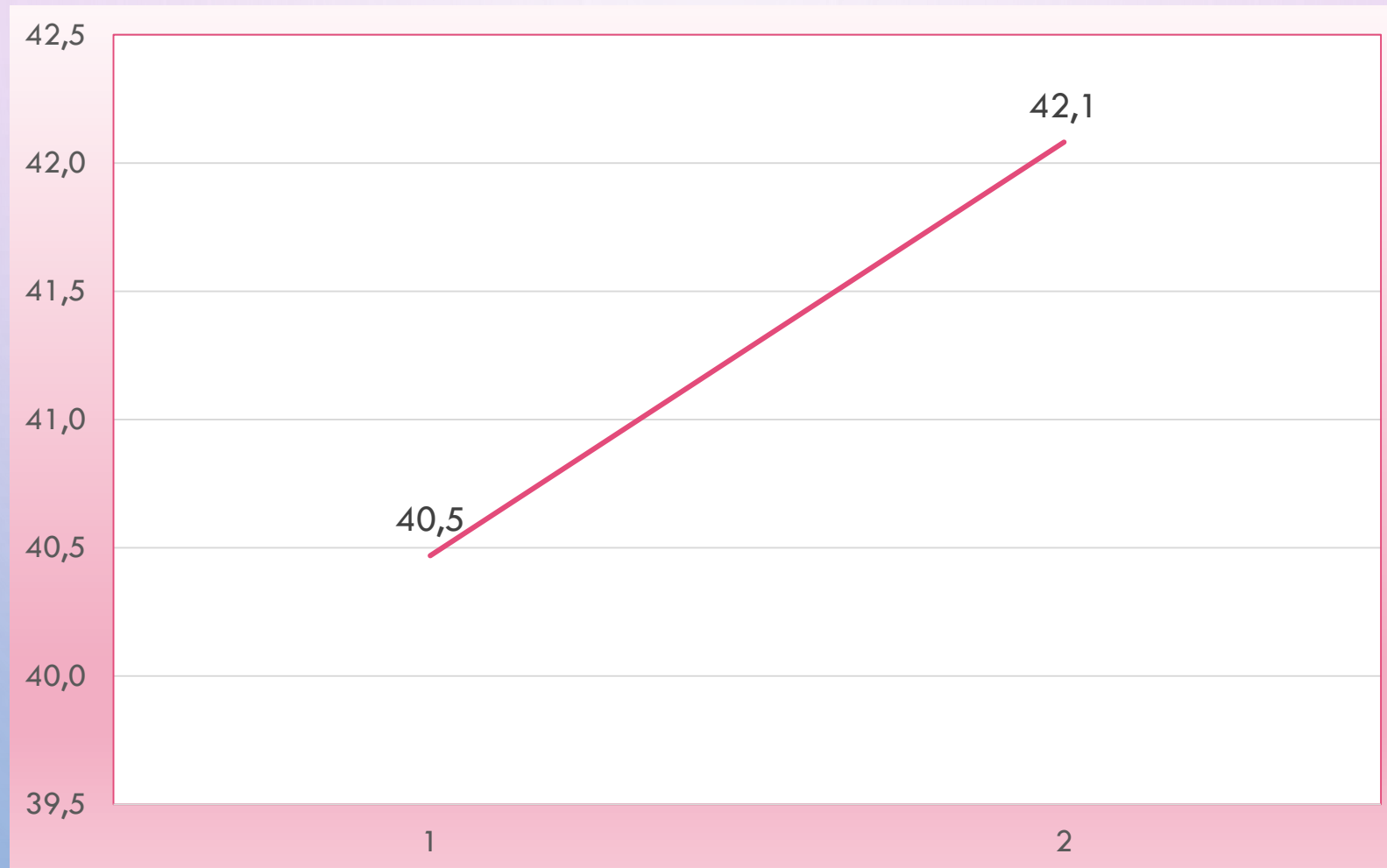
FUNKCIONALNA SPOSOBNOST OD 2008. DO 2016.

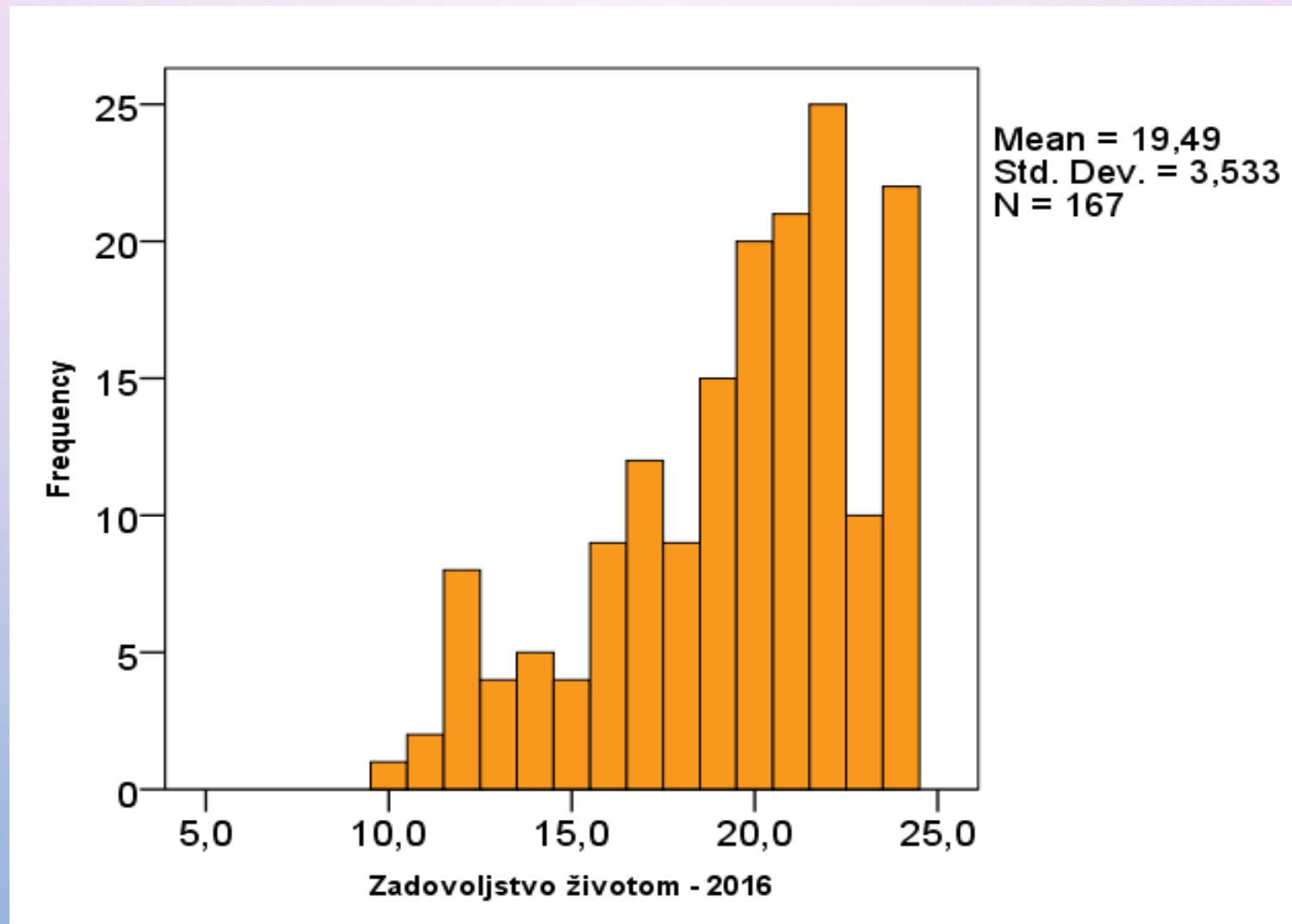
KOGNITIVNA SPOSOBNOST OD 2008. DO 2016.

DEPRESIVNOST OD 2008. (1) DO 2016. (2)

ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM 2016.

LONGITUDINALNI PREDIKTORI IZ 2008. I 2010. ZADOVOLJSTVA ŽIVOTOM U 2016.

Depresivnost
2008.

$$\beta = -.36$$

- Ostale varijable:
N.Z.

Depresivnost
2010.

$$\beta = -.29$$

- Ostale varijable:
N.Z.

Zadovoljstvo
životom 2016

- $R^2 = .15 - .22,$
- $p < .001$

ZNAČENJE REZULTATA

Moguće dugoročno predvidjeti zadovoljstvo životom u starosti (8 godina) i u vrlo starih osoba

Psihološki čimbenici – afektivna komponenta značajna za dugoročno predviđanje zadovoljstva životom

Tjelesni i socijalni čimbenici – nisu značajni prediktori

PRIMJENA REZULTATA

Prepoznavanje i modificiranje čimbenika povezanih sa zadovoljstvom životom starijih osoba u ustanovi (gubitak - depresivnost – nezadovoljstvo životom).

Medicinske (p.p.) i psihološke intervencije: tretmani depresivnosti, poticanje prilagodbe na osobne promjene (gubitke) i uvjete života.

Učinci na ukupnu kvalitetu života starijih osoba.

HVALA!

